

Nr 576

Av herr **Pettersson, Harald, m. fl.**, om rätt till avdrag vid beskattningen för kostnader för undvikande av luftföroreningar m. m.

(Lika lydande med motion nr 723 i Andra kammaren)

Immissionerna, d. v. s. vatten- och luftföroreningar, buller m. m. tilldrar sig ett alltmer ökat intresse. Medvetandet om dessa frågors enorma betydelse motsvaras emellertid inte av effektiva åtgärder för att komma till rätta med problemet. Föroreningarna har svåröverskådliga konsekvenser i form av skador på personer och andra sanitära olägenheter, allmän förmögenhetsförstöring och många gånger irreparabla skador på naturen. Åtgärder för att förekomma immissioner medför avsevärda kostnader, som knappast kan underskattas. Om kostnaderna för föroreningarna belastade företagen, skulle deras konkurrenskraft minska betydligt med åtföljande samhällsekonomiska konsekvenser.

Om man betraktar dessa frågor i ett längre perspektiv, framstår det emellertid som helt klart, att åtgärder måste vidtas för att hejda de ökande immissionerna, om goda levnadsförhållanden skall kunna tillförsäkras befolkningen också i en framtid. Företaget och samhället måste i högre grad än hittills beakta föroreningarnas kostnader och deras accelererande utveckling.

För att komma till rätta med de nuvarande missförhållandena måste samhället i högre grad än hittills stimulera till åtgärder mot föroreningarna i kombination med lagstiftning och statlig övervakning av att bestämmelserna följs. Under nuvarande förutsättningar synes pågående saneringsåtgärder inte kunna balansera föroreningsökningen och än mindre åstadkomma en verklig förbättring av situationen.

Problemen är mycket stora, särskilt i storstadsområdena, och enligt uppgift byggs f. n. kommunala reningsverk för ungefär 100 milj. kr. per år. Enligt vattenvårdskommitténs betänkande beror dessa betydande investeringar på kommunernas möjligheter att ta ut dessa kostnader genom särskilda avloppsavgifter, d. v. s. genom en spridning av kostnaderna på många "kostnadsbärare".

För industrien är det svårare att precisera investeringarnas omfattning, som också vattenvårdskommittén konstaterade. Möjligheterna att komma till rätta med problemen bedömdes också betydligt mera pessimistiskt för industrien än för kommunerna. Till en del kan det förklaras med svårigheter att finna lämpliga reningsmetoder, men det är sannolikt att förklaringen till stor del är av ekonomisk natur. Även om

industrien intar en principiellt positiv inställning till vattenvårdande åtgärder, vilket också kommit till uttryck i en rad sammanhang, så begränsas naturligtvis viljan att investera i reningsanläggningar bl. a. av hänsyn till konkurrenssituationen. Trots detta uppgår näringslivets investeringar i anläggningar av nämnt slag till betydande belopp. Avdrag vid beskattningen får emellertid åtnjutas endast i form av årliga värdeminskingsavdrag, som vad gäller maskiner och inventarier anses vara i stort sett godtagbara. För byggnader medges i de flesta fall endast 2—3 % av anskaffningsvärdet i avdrag per år.

På grund av dessa frågors stora vikt för samhället borde en särskild behandling ur skattesynpunkt kunna medges för investeringar i anläggningar, vilka utgör ett led i vatten- och luftvården. Vid tidigare riksdagsbehandling har bevillningsutskottet förordat, att särskilda sakkunniga tillsattes för att utreda dessa frågor. Eftersom företagskatteutredningen enligt riksdagsberättelsen kommer att avlämna ett delbetänkande om avskrivningsregler för fast egendom under 1967 är självfallet samråd med denna kommitté nödvändig. Men frågornas omfattning och nödvändigheten av klarare principer för fördelning av kostnader på grund av immissioner mellan det allmänna och enskilda samt behovet av stimulansåtgärder för att beakta också dessa kostnader i kalkylerna, motiverar en särskild utredning.

Det finns anledning erinra om de mycket förmånliga regler som i vissa länder gäller för avskrivning å anläggningar för vatten- och luftrening. I Västtyskland får industriella fasta tillgångar för detta syfte avskrivnas med mellan 30 och 50 % av värdet redan under det första året. För att undvika gränsdragningsproblem och för att få ett materiellt tillfredsställande resultat bör man för byggnader och andra anordningar, som är avsedda för att motverka immissioner, tillämpa samma avskrivningstid, som nu gäller för maskiner och inventarier, d. v. s. 5 år. Alla anordningar för dessa ändamål bör således behandlas lika och kostnaderna kunna avdras i form av årliga värdeminskingsavdrag om 20 %. Det är vidare angeläget att reglerna utformas generellt, eftersom praktiskt taget alla företag berörs av frågan om vatten- och luftvård.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning av lämpliga stimulansåtgärder från samhällets sida för motverkande av immissioner inom industrien med beaktande av vad som angivits i det ovanstående.

Stockholm den 26 januari 1967

Thorsten Larsson (cp)

Axel Wikberg (cp)

Harald Pettersson (cp)

Johan A. Olsson (cp)